

А.А. Тогобіцька
науковий співробітник
(Національна академія прокуратури України)

УДК 342.951

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА У СФЕРІ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ")

Розглянуто питання правового регулювання діяльності прокурора у сфері примусового виконання судових рішень.

Ключові слова: *правове регулювання, прокурор, примусове виконання судових рішень.*

Рассматривается вопрос правового регулирования деятельности прокурора в сфере принудительного исполнения судебных решений.

Ключевые слова: *правовое регулирование, прокурор, принудительное исполнение судебных решений.*

In the article the question of the legal adjusting of activity of public prosecutor in the field of the forced execution of court decisions is examined.

Keywords: *legal adjusting, public prosecutor, forced execution of court decisions.*

Постановка проблеми. Сьогодні, в умовах трансформації функцій прокуратури, дедалі більшої актуальності набуває створення законодавчого фундаменту їх подальшої реалізації. Існуючий в державі механізм виконання судових рішень, його організація і реалізація, на жаль, не повною мірою відповідає реаліям сьогодення. Ураховуючи місце, яке держава відводить діяльності органів прокуратури у сфері примусового виконання судових рішень, важливого значення набуває потреба дослідження правових основ її забезпечення. Від того, наскільки правильно та законно прокурор організовує свою роботу, залежить її результативність та реальний вплив на зміцнення законності у цій сфері.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблеми правового регулювання як категорії юридичної науки досліджували в своїх роботах В. Авер'янов, А. Авторгов, Б. Бачук, О. Ботезат, Т. Корнякова, А. Перепелиця, А. Рева, М. Руденко, В. Солодкий, В. Чегерський, М. Шупеня М. Штефан, С. Щербак та інші. Безумовно, пропозиції вітчизняної юридичної науки певним чином впливають на удосконалення механізму правового регулювання, що виявляється у численних змінах та доповненнях до чинного законодавства. Проте внаслідок перенасичення ними сфери матеріального права, наявності значної кількості декларативних норм і так званих "білих плям" у законодавстві виникає необхідність подальшого наукового пошуку в розв'язанні проблем реалізації прокурорської діяльності у сфері примусового виконання судових рішень.

Метою даної статті є визначення існуючих прогалин у законодавстві, яке регулює діяльність прокурора на стадії виконання судових рішень; аналіз окремих норм, які містяться у Законі України "Про внесення змін до Закону України "Про виконавче провадження" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб)" від 04.11.2010 № 2677-VI (у редакції від 25.12.2011 року), розробка пропозицій його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Передусім слід нагадати, що Конституцією України закріплено принцип, за яким кожне судове рішення підлягає обов'язковому виконанню на всій території України. Останнім часом рівень виконання рішень судів у нашій державі, на жаль, не відповідає вимогам європейських стандартів, що є наслідком застосування застарілого підходу до процесу примусового виконання, спробою використовувати старі механізми регулювання до сучасної моделі суспільних відносин. Закони України "Про державну виконавчу службу" та "Про виконавче провадження" вже давно вичерпали свій потенціал, який був закладений лише як перехідний на шляху до створення дієвої європейської моделі системи примусового виконання судових рішень. А робота семи тисяч виконавців протягом майже десяти років не могла забезпечити гарантування результатів правосуддя [6, с. 4].

Узагальнення інформації щодо реального стану виконання рішень судів та інших органів, виконання яких відповідно до закону покладено на державних виконавців, засвідчило необхідність аналізу наявних проблем та визначення напрямів реформування системи примусового виконання рішень, що мають бути реалізовані невідкладно.

Так, в Україні, за офіційною статистикою, щороку не виконується 5-7 млн судових рішень. З тих рішень, що надходять на примусове виконання до органів державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, у різні роки залишалася невиконаними від 30 % до 80 % рішень судів [4, с. 89].

Такий низький рівень виконання рішень суду свідчить про необхідність посилення відомчого контролю за діяльністю державних виконавців та активізації роботи органів прокуратури щодо забезпечення законності та результативності у цій сфері.

Не вдаючись до детального аналізу правових положень діяльності прокурора у виконавчому провадженні, зазначимо, що конституційною основою є п. 2 ст. 121 Конституції України, а також п. 9 розділу XV Перехідних положень. Ці ж функції прокуратури визначаються ст. 5 Закону України "Про прокуратуру" від 05.11.1991 № 1789-XII. Відразу слід зупинитися на деяких проблемних аспектах правового становища прокурора у виконавчому провадженні. Хоча дана стаття присвячена аналізу правового забезпечення діяльності прокурора у цій сфері, не можна оминати увагою проблему співвідношення прокурорського нагляду та контролю за виконавчим провадженням.

Статтею 1 вищевказаного Закону встановлено, що прокурорський нагляд за додержанням і застосуванням законів поширюється на Кабінет Міністрів України, міністерства, інші центральні органи виконавчої влади тощо.

Натомість працівники Департаменту ДВС підтримують іншу позицію, оскільки вважають, що прокуратура не вправі здійснювати прокурорський нагляд з таких причин [2, с. 211-212]:

- прокуратура не розглядає скарги, звернення, які розглядаються у судовому порядку, при цьому за Законом України "Про виконавче провадження" будь-які дії та рішення державних виконавців можуть бути оскаржені у суді;

- в статтях Закону України "Про виконавче провадження" чітко зазначені органи, уповноважені здійснювати відповідний контроль, серед яких прокуратура відсутня;

- згідно зі статтями Закону України "Про прокуратуру" до предмета нагляду не входить додержання законів органами державної виконавчої служби, а внесення документів прокурорського реагування є фактично втручанням в діяльність органів державної виконавчої служби.

Безумовно, головною сутнісною рисою сучасної державної виконавчої служби в Україні є те, що вона на нормативному рівні визнана органом державної виконавчої влади, на який держава поклала специфічні та відповідальні завдання з примусового виконання рішень, передбачених законом, створивши тим самим потужний потенціал державного управління системою примусового виконання рішень та дієвий важіль адміністративного впливу на зобов'язання осіб. З іншого боку, така позиція є яскравим прикладом прояву "єдиновладдя" у системі державної виконавчої служби України, що унеможлиблює здійснення виконавчого провадження вчасно, неупереджено та повно. Насамперед це зумовлюється тим, що відносини між державним виконавцем та його керівництвом є внутрішніми, а тому потребують нагляду та контролю ззовні. Тому цілком доцільно, щоб нагляд та контроль здійснювався органами прокуратури з метою запобігання перевищенню та зловживанню службовими та посадовими особами своїми службовими повноваженнями.

З наведених причин вбачаються необґрунтованими існуючі доводи стосовно того, що прокурор, здійснюючи свої повноваження, неправомірно втручається у виконавче провадження. Адже при виконанні своїх наглядових функцій прокурор, діючи для захисту інтересів інших осіб чи держави, має на меті забезпечення законності. При цьому безпосередньо прокурор не вчиняє жодних дій у виконавчому провадженні та не приймає конкретних рішень, а внесені ним акти можуть бути оскаржені у передбаченому законом порядку, у тому числі й до суду, що виключає можливість незаконного його втручання у виконавче провадження.

Недаремно на зміну Закону України "Про виконавче провадження" 1999 р., який значною мірою вже вичерпав свій потенціал, Верховна Рада України прийняла Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про виконавче провадження" та деяких інших законодавчих актів

України щодо вдосконалення процедури примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб)" (далі – Закон), якою запропоновано зовсім інше бачення ідеології виконання судових рішень.

Положеннями ст. 7 нової редакції Закону запроваджено державний відомчий контроль органами та посадовими особами системи Мін'юсту за законністю виконавчого провадження. По своїй суті внесені зміни не суперечать здійсненню органами прокуратури функції прокурорського нагляду. Тому, на наш погляд, стаття сконструйована таким чином, що не обмежує повноваження прокурора, а навпаки, їх конкретизує та посилює відомчий контроль з боку органів юстиції у виконавчому провадженні [7, с. 52].

Зважаючи на розмаїття та широке розповсюдження порушень у сфері примусового виконання рішень суду, умовно їх можна поділити на такі категорії:

- порушення процедури виконання рішення суду (наприклад, реалізації майна боржників, арештованого під час здійснення виконавчого провадження);
- невиконання судового рішення (наприклад, рішень зобов'язального характеру);
- порушення строків у виконавчому провадженні;
- незаконність дій або бездіяльність державних виконавців під час процедури примусового виконання судового рішення;
- безпідставне повернення виконавчого документа.

Вищезгаданий Закон вирішує ці питання у такий спосіб.

Прокурорам відомо, скільки справедливих нарікань та скарг викликає безпорадність державних виконавців при виконанні судових рішень. Варто сподіватися на те, що норма ст. 74 (п. 10) Закону про звернення державного виконавця до правоохоронних органів з поданням про притягнення боржника до кримінальної відповідальності у разі виникнення заборгованості зі сплати аліментів, що сукупно перевищує суму відповідних платежів за 6 місяців, у поєднанні зі зміненою редакцією ст. 164 КК України дадуть свої результати.

Проблемним залишається питання виконання судового рішення про поновлення на роботі. Так, згідно зі ст. 76 Закону виконання рішення вважається закінченим з дня видачі відповідного наказу або розпорядження власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом, фізичною особою – підприємцем, який прийняв незаконне рішення про звільнення або переведення працівника, після чого державний виконавець виносить постанову про закінчення виконавчого провадження. З доцільністю виключення з відповідної статті, що існувала раніше, вимоги щодо фактичного допущення стягувача до виконання попередніх обов'язків важко погодитися: це спричиняє тривале порушення прав громадян, адже рішення судів про поновлення на роботі є одними із найбільш перспективних для виконання.

У цілому нормами Закону запроваджено ряд позитивних змін: за-

провадження Єдиного реєстру виконавчих проваджень; запровадження нового механізму реалізації і оцінки арештованого державним виконавцем майна, встановлення відповідальності фізичних осіб за невиконання судового рішення; а головне, Законом надаються певні преференції державним виконавцям (крім загальних положень підвищення ступеня їх соціального захисту, Закон також передбачає матеріальну винагороду за проведену роботу). На деяких з цих нововведень пропонуємо зупинитися детальніше.

Новелою нової редакції є ст. 4, якою державному виконавцеві надано право на безпосередній доступ до баз даних та реєстрів, у тому числі електронних, що містять інформацію про боржників, їхнє майно та кошти. Законом передбачено, що ведення документообігу і контроль у виконавчому провадженні забезпечує Єдиний реєстр виконавчих проваджень. Поза всяких сумнівів, паперовий документообіг обмежує доступ учасників виконавчого провадження до його матеріалів, робить процес виконання судового рішення прозорим і підвищує його корупційний потенціал. Забезпечення вільного доступу через мережу Інтернет до матеріалів виконавчого провадження, а також до інформації про аукціони робить процес виконання судового рішення значно більш ефективним.

Крім того, державного виконавця уповноважено у разі отримання інформації про місце проживання, роботи боржника або наявності його майна на території, на яку розповсюджується компетенція державного виконавця, мотивованою ухвалою, яка затверджується начальником, доручити проведення перевірки цієї інформації відповідному відділу виконавчої влади.

Нова редакція певним чином спростила процедуру заміни сторони виконавчого провадження у випадку вибуття однієї із сторін, зокрема через винесення постанови державного виконавця за наявності підтверджуючих документів, *а не в судовому порядку*, як це було раніше.

Законом передбачено й нові вимоги до виконавчого документа, за яким може бути відкрито виконавче провадження. Так, у ч. 2 ст. 18 Закону зазначено, що в разі якщо рішення ухвалено на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів, а також якщо належить передати майно, що перебуває в кількох місцях, у виконавчому документі зазначаються один боржник та один стягувач, а також визначається, в якій частині необхідно виконати таке рішення, або зазначається, що обов'язок чи право стягнення є солідарним. Вказане положення повністю відобразило практичну потребу, оскільки судом видавався один судовий наказ чи виконавчий лист про стягнення присудженого з декількох відповідачів або ж кільком стягувачам – один виконавчий лист на всіх.

Цікавою видається норма Закону, якою передбачено, що виконавчий збір стягуватиметься в розмірі 10 % від суми, що підлягає стягненню, або вартості майна боржника, на яке звертається стягнення за виконавчим документом, а не пропорційно фактично задоволеним вимогам кредитора, як це було передбачено попередньою редакцією Закону. Тут доречно зауважити, що в такому випадку не зовсім зрозуміло, яким чином стягувати виконавчий збір з боржників, які не мають активів, за ра-

хунок яких можна погасити борг в примусовому порядку. Сподіваємося, що у майбутньому дане положення знайде своє роз'яснення у відповідних постановах КМУ.

Логічно, на нашу думку, зупинитися і на проблемних аспектах даного Закону. Так, суперечливою видається норма, закріплена у ст. 22, якою істотно скорочено термін пред'явлення виконавчих документів, що видаються судами, до виконання. Якщо раніше такий строк становив 3 роки, то згідно з новою редакцією він скорочений до 1 року. Тому в подальшому від стягувача буде вимагатися більш оперативне вирішення питання щодо направлення документа на примусове виконання. Разом з тим якщо раніше державний виконавець перед тим, як розпочати примусове виконання після закінчення строків добровільного виконання рішення, повинен був сам переконатися в отриманні боржником копії постанови про відкриття виконавчого провадження та виконання або невиконання боржником в добровільному порядку рішення суду, то тепер це питання вирішено Законом інакше. Копію постанови про відкриття виконавчого провадження, відмову у відкритті виконавчого провадження або поверненні виконавчого документа стягувачеві необхідно буде надсилати рекомендованим листом з повідомленням про вручення, то вже на боржника покладається обов'язок повідомити державного виконавця у строк, наданий йому для самостійного виконання, про виконання чи невиконання рішення. Більше того, сам термін "добровільне виконання" вилучено із закону і замінено терміном "самостійне виконання". Якщо державний виконавець не одержить документального підтвердження того, що рішення виконане, він розпочинає процедуру примусового виконання. Таким чином, початок примусового виконання залежить не від дій виконавця, а від дій боржника, для якого це, звісно, створює додаткові проблеми.

Аналізуючи зміст ст. 11 Закону, доходимо висновку, що наразі державним виконавцям надається широкий спектр прав у процесі здійснення процедури виконання рішення. Без сумніву, це явище викликає певні нарікання з боку фактичних боржників.

Наприклад, у п. 18 ст. 11 Закону закріплено право державного виконавця у разі ухилення боржника від виконання зобов'язань, покладених на нього рішенням, звертатися до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду боржника – фізичної особи або керівника боржника – юридичної особи за межі України до виконання зобов'язань за рішенням. Вказане положення повністю кореспондується зі ст. 6 Закону України "Про порядок виїзду і в'їзду в Україну громадян України", за якою боржникові може бути відмовлено у видачі паспорта, якщо він ухиляється від виконання зобов'язань, покладених на нього судовим рішенням чи рішенням іншого органу (посадової особи), до виконання зобов'язань. Вважається, що дані зміни мають у подальшому спонукати боржника до вжиття більш дієвих заходів з погашення боргу. Натомість попередня редакція такого права державному виконавцеві не давала. І

це право прямо суперечить ст. 33 Конституції України, за якою кожному надається право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом. А ст. 22 Конституції передбачає, що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу прав і свобод.

Водночас невдалою є редакція п. 4 ст. 11 Закону, яким передбачено право державного виконавця безперешкодно входити до приміщень і сховищ, що належать боржникам або зайняті ними, проводити огляд, у разі необхідності примусово відкривати та опечатувати такі приміщення. У минулій редакції передбачалося, що державний виконавець має право безперешкодно входити до приміщень і сховищ, що належать боржникам або зайняті ними, проводити їх огляд, при необхідності примусово відкривати їх *у встановленому законом порядку*, опечатувати ці приміщення. Виключення даного словосполучення у новій редакції дає підстави досить широко тлумачити зазначену норму та, імовірно, може сприяти зловживанням з боку державних виконавців. Тим паче що ст. 30 Конституції України не допускає проникнення до житла чи іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду [3, с. 28].

Ця ж норма надає державному виконавцю право накладати арешт на кошти та інші цінності боржника, зокрема на кошти, які перебувають на рахунках і вкладках у банках, інших фінансових установах, на рахунки в цінних паперах, а також опечатувати каси, приміщення і місця зберігання грошей. Але ст. 41 КУ передбачено, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності; примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості; примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Разом з тим передбачена можливість звернення стягнення на заробітну плату боржника одночасно із зверненням стягнення на майно боржника, хоча попередня редакція Закону України "Про виконавче провадження" дозволяла стягнення лише за умови, якщо боржник ніде не працює і не отримує доходів.

Недосконалою і ускладненою залишається процедура реалізації майна боржників, арештованого під час здійснення виконавчого провадження. Часто майно незаконно переоцінюється, знижується його ринкова вартість, трапляються факти перерахування спеціалізованими організаціями коштів від реалізації майна. З метою вирішення даної проблеми Закон запропоновано доповнити новим способом реалізації на комісійних умовах, якій може підлягати рухоме майно вартістю до 150 НМДГ. Законом також визначено розміри та порядок проведення уцінки нереалізованого

майна, яка може досягати 50 % початкової вартості.

Досить привабливим для поширення проявів корупції, на наш погляд, видається положення Закону, яким стягувач з метою забезпечення провадження виконавчих дій може за погодженням з державним виконавцем внести на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби певну грошову суму для здійснення необхідних витрат або покриття їх частини, якщо інше не передбачено Законом (ст. 42). Дана норма йде всупереч ст. 2 Закону України "Про джерела фінансування органів державної влади" від 30.06.1999 № 783-XIV, згідно з якою органи державної влади здійснюють свою діяльність виключно за рахунок бюджетного фінансування в межах, передбачених Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік. Органам державної влади забороняється створювати позабюджетні фонди, мати позабюджетні спеціальні рахунки та використовувати кошти, одержані за здійснення функцій держави, що передбачають видачу дозволів (ліцензій), сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрацій та інших дій на платній основі, в будь-якій іншій спосіб, крім зарахування таких коштів до Державного бюджету України (ст. 3 цього Закону).

Неоднозначними можна назвати положення Закону з приводу скасування рішення суду або визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, а також повернення виконавчого документа без виконання за вимогою суду (ст. 47 Закону). Ці положення можуть стати підставою для маніпулювання процесом виконання рішення з боку боржника, який відмовляється платити. Водночас внесеними змінами боржника позбавлено можливості застосування дієвих способів із затягування примусового виконання рішень судів, таких як обов'язкове зупинення виконавчого провадження у випадку прийняття до розгляду скарги на дії чи бездіяльність державного виконавця або подання позову до суду про виключення майна з акта опису або арешту. При цьому законодавець встановив строки, збільшив штрафи за їх порушення і розміри виконавчого збору. Якщо ці норми виправдають себе на практиці, то боржники будуть змушені повертати борги своєчасно.

Законодавцем внесено зміни до порядку звернення стягнення на майно боржника. Зокрема, у п. 6 ст. 52 йдеться про звернення стягнення на майно боржника в розмірі й обсязі, необхідних для виконання за виконавчим документом з урахуванням стягнення виконавчого збору, витрат, пов'язаних з організацією і проведенням виконавчих дій, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження. Частина 7 ст. 52 Закону встановлює, що в разі, якщо сума, яка підлягає стягненню за виконавчим провадженням, не перевищує 10 розмірів мінімальної заробітної плати, звернення стягнення на єдине житло боржника та земельну ділянку, на якій розташоване це житло, не здійснюється. Зазначена норма видається сумнівною з огляду на те, що ст. 124 Конституцією України передбачено, що судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України.

Статтею 82 Закону боржнику надано тільки право оскарження рі-

шень дій або бездіяльності державного виконавця та інших посадових осіб ДВС виключно у судовому порядку (ч. 2 ст. 82). При цьому сторони виконавчого провадження вправі оскаржити рішення, дії чи бездіяльність службових осіб ДВС щодо виконання судового рішення до суду, який видав виконавчий документ, а інші учасники виконавчого провадження та особи, залучені до виконавчих дій, – до відповідного адміністративного суду. Проте згідно зі ст. 40 Конституції України усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк. Крім того, ст. 3 Закону України "Про звернення громадян" (від 02.10.1996 № 393/96-ВР) надає можливість громадянам звернутися з вимогою про поновлення прав і захисту законних інтересів, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів. Таким чином, певною мірою порушено певний баланс в обсязі процесуальних прав боржника і стягувача і в порядку їх реалізації.

У новому Законі нарешті виключено п. 2 ст. 89 про обов'язок державного виконавця звертатися до суду із клопотанням про кримінальну відповідальність боржника у разі повторного невиконання вимог державного виконавця у виконавчому провадженні про виконання рішень зобов'язального характеру. Передбачено звернення державного виконавця безпосередньо до правоохоронних органів.

Висновки. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що успішне завершення судового процесу ще не гарантує стягувачеві негайного і швидкого виконання задоволених судом вимог. У багатьох випадках стягнення за рішенням суду неможливо виконати взагалі або впродовж тривалого часу, проблема виконання судових рішень у нашій країні постає дуже гостро. На фоні незадовільного стану виконання судових рішень необхідність реформування виконавчого провадження навряд чи викликає сумніви. Основний акцент у подальшому формуванні правової основи функціональної діяльності прокурора у сфері примусового виконання судових рішень має бути зроблений не на прийнятті низки матеріальних норм, які штучно вмотивовують та перенасичують сферу виконання судових рішень, а на процесуальній складовій реалізації прокурорських повноважень у цій сфері, яка так і залишається недостатньо дослідженою та, відповідно, потребує більш чіткого закріплення в чинних нормативно-правових актах.

Бібліографічні посилання

1. *Говоруха М.* Проблеми виконавчого провадження й участі в ньому прокурора // Вісник прокуратури. – 2009. – № 3. – С. 44-50.
2. *Гончарова І.* Взаємодія державної виконавчої служби з органами прокуратури під час виконання рішень // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 1. – С. 210-214.
3. *Мичко М., Беловол Т.* Прокурорський нагляд за додержанням законодавства про

виконавче провадження // Вісник прокуратури. – 2011. – № 9. – С. 26-33.

4. *Радько О.* Виконавче провадження очима прокурора // Вісник прокуратури. – 2011. – № 3. – С. 89-94.

5. *Солодкий В.* Участь прокурора у виконавчому провадженні // Вісник прокуратури. – 2003. – № 3. – С. 6-10.

6. *Стаднік Г.* Як підвищити ефективність роботи ДВС // Юридичний вісник України. – 2009. – № 40. – С. 4-5.

7. *Хащина Т.* Проблемні питання взаємодії з органами державної виконавчої служби // Вісник прокуратури. – 2009. – № 3. – С. 51-56.

Надійшла до редакції 04.07.2012

Г.В. Чуприна

здобувач

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

УДК 342.951 : 351.756

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЗОВУ ПРО ПРИМУСОВЕ ВИДВОРЕННЯ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

Розглянуто питання, пов'язані зі змістом та природою адміністративного позову про примусове видворення іноземців та осіб без громадянства. На основі чинного законодавства обґрунтовано положення, що адміністративний позов є дієвим способом захисту прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин за участю іноземців та осіб без громадянства.

Ключові слова: *адміністративний позов, іноземець, особа без громадянства, публічно-правові відносини, судочинство.*

Рассмотрены вопросы, связанные с содержанием и природой административного иска о принудительном выдворении иностранцев и лиц без гражданства. На основе действующего законодательства обосновано положение, что административный иск является действенным способом защиты прав, свобод и интересов в сфере публично-правовых отношений при участии иностранцев и лиц без гражданства.

Ключевые слова: *административный иск, иностранец, лицо без гражданства, публично-правовые отношения, судопроизводство.*

The questions related to maintenance and nature of administrative lawsuit about a force turning out of foreigners and persons without citizenship are considered. On the basis of current legislation position is reasonable, that an administrative lawsuit is the effective method of protection of rights, freedoms and interests in the field of public relations with participation of foreigners and persons without citizenship.

Keywords: *administrative lawsuit, foreigner, person without citizenship, public relations, rule-making.*

Постановка проблеми. У статті 55 Конституції України закріплено право кожного громадянина на судовий захист, також і КАС України закріплює право на звернення до суду як кожного громадянина, так і суб'єкта владних повноважень. У разі порушення або оспорювання прав будь-яка зацікавлена особа може звернутися до су-